

אם בישראל

חינוך הכנים – כ"י

דברי חיזוק לאם היהודייה

כוח השפעתה של האם על בניה

בלשון הקודש האותיות המופיעות אחרי אותיות המילה "אם", הן אותיות "בן", ללמד שהבן נמשך אחרי אימו, וכגודל מעלתה הרוחנית כן גודל דרגתו בעבודת הבורא.

(הרב פסח אליהו פאלק/ עוז והדר לבושה)

חינוכו של הילד אינו מתחיל בינקותו, אלא הרבה לפני כן, בשחר חייה של האם. החינוך העצמי שלה, טיפוח אופיה ותכונותיה ועיצוב אישיותה, הם שיאצילו את מירב ההשפעה על חינוך ילדה. עבודת קודש זו היא בבחינת כהונתה במשכן האומה.

(מעמד האישה בעם ישראל)

האישה היא הבית, היא הקשר, היא הדביקות.

הבית מדרש הראשון של הילד הוא במעי אמו. שם הוא לומד את כל התורה כולה. אחר כך הוא גדל בחיק אימו, היא מאכילה אותו בקדושה ובטהרה, ורק כשהוא מבוסס, והוא עומד בכוחות עצמו, אביו פורס את חסותו עליו. אבל בשנתיים הראשונות לימי חייו, את היסוד והבסיס – רק האמא יכולה לתת!

(הרב פינקוס / נפש חיה)

אם האוצר הגדול של בורא עולם הוא נשמתו של יהודי, הרי שבת ישראל היא מקום האוצר שבה הפקיד השם יתברך את סגולתו מכל העמים. הוא הפקיד בידיה את קדושת העם היהודי. הסודות הפנימיים ביותר של המדינה מופקדים בידיה, והקב"ה סומך עליה בתכלית שלא תמעל ותבגוד בתפקידה החשוב.

(הרב עזריאל טאובר / הבית היהודי)

הזכות לגדל ילד יהודי

כידוע יש ירידת דורות נוראה, ובכל דור ודור ובכל תקופה ותקופה רואים את הירידה הזאת יותר ויותר. אבל, בדבר אחד ויחיד אין ירידה. במושג "תינוקות של בית רבן". הטהרה שאפפה תמיד את המושג הזה אופפת אותו גם כיום הזה. כמו הילדים בתקופת הנביאים, התנאים והאמוראים. תינוקות של בית רבן הם תמיד כאלה, ולא משנה כלל באיזה דור הם חיים. מי שמחנך את התינוקות של בית רבן בדורנו, הרי זה כאילו הוא מחנך את התינוקות של בית רבן שבדורם של אבני ורבא!

(ברכי נפשי, על פי דברי החפץ חיים)

דמותה של אם יהודייה

החובה הנעלה המוטלת על האישה הישראלית הוא חינוך הבנים ברוח התורה והאמונה.

תפקיד האם הוא להניח את היסודות הבונים את אישיותם של הנער והנערה דווקא בעודם רכים בשנים, טרם שהתעורר בהם יצר הרע, כאשר הם עדיין קשורים לבית וטרם נמשכים להשפעות חוץ.

עליה לפתח בילדיה רגשות אהבה ואמונה, כבוד והוקרה, שלום ואחוה, שבח והודיה לבורא. רק האישה, בעדינות רגשותיה, היא המסוגלת לקלוט ולהנחיל לילדיה את המנגינה הפנימית, את נשמת היהדות בטוהר קדושתה.

תפקיד האם למסור לבנה לא את התורה הכתובה, אלא את חובת הלב, תורת הרגש והמוסר. על ידי כוחותיה המיוחדים, בלטה אהבה ורגש, תצליח להחדיר בילדיה אמונה, יראת שמים ואהבת תורה.

(החינוך ציפור נפשנו)

האם עוסקת בגידולו הטבעי של הילד – מאכילה, משקה ומלבישה, מנהיגה. מעשיה ודמותה של האם המלווים את צמיחתו של הילד הופכים עבורו לתורה שלמה, ו"גדולה שימושה" שעושה הבן אצל האם, "יותר מלימודה" אצל האב.

האם מוליכה ומדריכה – כיצד אוכלים, היאך נוהגים ומה מגיבים בכל מצב. כך מטביעה האם מסכת חיים שלמה, הכוללת מידות נפש ודרכי התייחסות לרוב המצבים, שהאדם נפגש בהם.

"תורת אם" מעצבת את נפשו של הילד כחומר ביד היוצר. כל הנהגת האם נעשית תורת חיים עבור הילד, ועבודתה הפנימית בתיקון מידותיה, הופכת להיות נחלת העתיד לנפש ילדיה, שכן תוך כדי גידולם היא חוקקת בנפשם את אורח חייהם.

(אוהל יעקב ולאח, הרב ר"מ שלנגר)

רב יוסף בראותו את אימו אמר: "איקום מקמיה שכינתא" – אקומה נא לכבוד השכינה. אילו הייתה האם נותנת לחם בלבד, לא היה יכול לרחוש לה יראת כבוד כזו. ברם, היא לא הסתפקה בהזנת הילד בלבד. במעשיה הטובים ובאורח חייה הצנוע היא טיפחה ועיצבה את רוח הילד. היא ראתה בו את יורש אוצרותיה הרוחניים המקודשים, אשר יגן וישמור עליהם למען המשך קיומם.

(הרב משה חיים לאו)